

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. mai 2024
(OR. en)

10298/24

COMPET 589
MI 538

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 24. mai 2024

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 9715/24 + ADD1 REV 1

Teema: Ühtne turg kõigi hüvanguks

– Nõukogu järeldused (mis kiideti heaks 24. mail 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused „Ühtne turg kõigi hüvanguks“, mille nõukogu (konkurentsivõime) kiitis heaks oma 4026. kohtumisel, mis toimus 24. mail 2024.

NÕUKOGU JÄRELDUSED „ÜHTNE TURG KÕIGI HÜVANGUKS“

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

- Euroopa Ülemkogu 23. märtsi 2023. aasta järeldusi,¹ milles kutsutakse üles võtma ambitsioonikaid meetmeid ühtse turu väljakujundamiseks;
- Euroopa Ülemkogu 29. ja 30. juuni 2023. aasta järeldusi,² milles kutsutakse üles esitada ühtse turu tulevikku käsitlev sõltumatu kõrgetasemeline aruanne ning palutakse järgmistel nõukogu eesistujariikidel ja komisjonil sellega tegeleda, konsulteerides liikmesriikidega;
- Euroopa Ülemkogu 17.–18. aprilli 2024. aasta erakorralise kohtumise järeldusi³ uue konkurentsivõime kokkuleppe kohta, eelkõige üleskutset töötada 2025. aasta juuniks välja ajakohastatud ühtset turgu käsitlev uus horisontaalne strateegia;
- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ettevalmistavat arvamust „Uus Euroopa siseturu strateegia“,⁴ mis võeti vastu komitee täiskogu istungjärgul, mis toimus 17.–18. jaanuaril 2024;

¹ EUCO 4/23.

² EUCO 7/23.

³ EUCO 12/24.

⁴ INT/1043 – EESC-2023-03693-00-00-AC-TRA (ET).

- komisjoni teatist „2024. aasta ühtse turu ja konkurentsivõime aruanne“,⁵ milles analüüsitakse komisjoni teatises „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“⁶ esitatud üheksa teguri tulemuslikkust ja milles leiavad käsitlemist nii selles teatises kui ka teatises „30 aastat ühtset turgu“⁷ seatud eesmärgid;

I. Vajadus uue horisontaalse ühtse turu strateegia järele

1. RÕHUTAB ühtse turu keskset rolli Euroopa integratsiooni, kestliku ja kaasava majanduskasvu ning liidu üleilmse tugevuse liikumapaneva jõuna; RÕHUTAB sellega seoses vajadust täielikult toimiva ühtse turu järele, mis on pikaajalise konkurentsivõime ja jõukuse oluline eeltingimus, et saavutada õiglane rohe- ja digipööre, tagades võrdsed tingimused ilma kedagi kõrvale jätmata; RÕHUTAB vajadust lisada uude horisontaalsesse ühtse turu strateegiasse konkreetsete sammud edasiseks integratsiooniks, kõrvaldades põhjendamatud ja ebaproportsionaalsed tõkked, eelkõige teenuste puhul, ning vältides vaba liikumise piiranguid; TOONITAB, et täielikult toimiv ühtne turg peab põhinema subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttel;
2. KORDAB, et liidu majandusliku julgeoleku, vastupanuvõime ja konkurentsivõime säilitamiseks on vaja teha rohkem tööd, et elavdada liidu sotsiaalset turumajandust ja selle tööstusbaasi, parandada veelgi ühendatust liidus ja tugevdada tarneahelate vastupidavust, samuti tugevdada liidu tehnoloogilist juhtpositsiooni ja suurendada liidu atraktiivsust ärikeskkonna ja tööturuna, kus VKEd saavad uuendusi teha, kasvada ja edu saavutada; RÕHUTAB, et nende eesmärkide ja ühtse turu strateegilise autonoomia saavutamiseks, säilitades samal ajal avatud majanduse ja saavutades kliimaneutraalsuse, tuleb ühtse turu jaoks luua strateegiline geopoliitiline visioon;

⁵ ST 6622/24.

⁶ ST 7604/23.

⁷ ST 7278/23.

3. RÕHUTAB, et ühtse turu edasine integreerimine võimaldab liidul säilitada juhtrolli keskkonnakaitse ja inimõiguste austamise valdkonnas; TOONITAB, et keskkonnaküsimustes tegutsemata jätmine ja kliimariskid avaldavad ühtsele turule kahjulikku mõju; ning RÕHUTAB olulist rolli, mida ühtne turg võib Euroopa rohelepele tuginedes täita kestlikkuse ja konkurentsivõime kombineeritud eeliste ärakasutamisel;
4. TOOB ESILE, kui kesksel kohal on ühtekuuluvuspoliitika pikaajalise kestliku majanduskasvu stimuleerimisel ning ülespoole suunatud majandusliku, territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ja lähenemise edendamisel; RÕHUTAB, et tugev ühtne turg käib käsikäes ühtekuuluvuspoliitikaga, mis vähendab sotsiaalseid ja piirkondlikke erinevusi, võimaldades kõigil piirkondadel, kodanikel, tarbijatel ja ettevõtjatel, eelkõige VKEdel, ühtsest turust kasu saada;
5. KINNITAB VEEL KORD, et ühtne turg on järkjärgulise integratsiooni laiemas kontseptsioonis ühe osana tähtis tulevasteks laienemisprotsessideks;
6. TULETAB MEELDE, et ühtne turg peab pakkuma kaasavaid lahendusi, ning TUNNISTAB, et juurdepääs kvaliteetsetele ja taskukohastele üldhuviteenustele, eelkõige turutõrgete korral, on ülioluline ning selleks et tugevdada kodanike, töötajate, tarbijate ja ettevõtjate usaldust ühtse turu vastu, tuleb tähelepanu pöörata äärepiirkondadele ja saarepiirkondadele ning vähem ühendatud või vähem arenenud piirkondadele; sellega seoses RÕHUTAB, kui olulised on kõnealustesse teenustesse tehtavad investeeringud ja nende teenuste juurdepääsetavus;
7. PEAB TERVITATAVAKS Enrico Letta sõltumatu kõrgetasemelise aruande „Much more than a Market“ („Palju enam kui turg“)⁸ antud impulssi, mis aitab kaasa aruteludele järgmise õigusloometsükli (2024–2029) prioriteetide üle, ning JÄÄB OOTAMA Mario Draghi tulevast aruannet Euroopa konkurentsivõime kohta;

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

II. Ühtse, tõhusa ja tulevikukindla õigusraamistiku väljatöötamine

8. TÕSTAB ESILE vajadust liidu õigusraamistiku kiire ja ambitsioonika lihtsustamise järele, et garanteerida tõeliselt võrdsed tingimused, tagada ettevõtlussõbralik keskkond ning edendada investeeringuid ja konkurentsi ning teadusuuringuid ja innovatsiooni, tõhustades samal ajal liidu keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid, sealhulgas tarbijakaitset;

Kehtiva süsteemi võimaluste ärakasutamine

9. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES kaupade ja teenuste vaba liikumist ühtsel turul ühtlustamise ja vastastikuse tunnustamise kaudu veelgi tugevdama;
10. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES kaotama tarbetud halduskohustused ja vältima nende kehtestamist, sealhulgas jätkates komisjoni algatust vähendada aruandlusnõudeid vähemalt 25 %, eelkõige VKEde puhul, tagades samal ajal, et lihtsustamise ja vähendamise võimalused ei killusta ühtset turgu ega sea ohtu liidu poliitikaeesmärke ning keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid;
11. RÕHUTAB, et tõhus õigusraamistik sõltub nõuetekohasest ja õigeaegsest rakendamisest ja jõustamisest; Seda silmas pidades KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES ühtlustama, tugevdama ja kasutama kõigi olemasolevate poliitika- ja jõustamisvahendite kogu potentsiaali; TOONITAB, et on oluline tagada tõhusam meetmete võtmine siseturu probleemide lahendamise võrgustiku (SOLVIT) ja ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühma (SMET) tuvastatud struktuursete tõkete suhtes; KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES keskenduma oma jõupingutustes kehtivate õigusaktide jõustamisele, sealhulgas tarbetu reguleerimise ennetamisele ja käsitlemisele; ning TÕSTAB ESILE, et uute õigusaktide puhul on vaja saavutatavaid eesmärke ja pragmaatilisi rakendamistähtaegu;
12. INNUSTAB komisjoni jätkama ühtse turu olukorra ja konkurentsivõime pidevat jälgimist iga-aastase poliitikatsükli kaudu ning juhtima tähelepanu püsivatele probleemidele, millega on vaja tegeleda; SOOVITAB lisada iga-aastasessse ühtse turu ja konkurentsivõime aruandesse pikaajalised eesmärgid ja tulemused;

Tee sillutamine paremale õigusloomele

13. RÕHUTAB, et asjakohastele seadusandlikele algatustele ning rakendusaktidele ja delegeeritud õigusaktidele, millel on eeldatavasti märkimisväärne mõju, tuleb lisada õigeaegne, sidus ja kvaliteetne eelnev mõjuhindang, mis vastab kõigile kohaldatavatele testidele; ning KUTSUB komisjoni ÜLES pidama silmas järgmisi elemente:
- i) mõjuhindamise kontrollide, eelkõige majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase testimise, konkurentsivõime kontrolli ja VKE-testi koostoime tagamine integreeritud ja pragmaatilisel viisil, pöörates erilist tähelepanu piirkondlikule, territoriaalsele ja kohalikule mõõtmele, sealhulgas äärepoolseimate või vähem arenenud piirkondade puhul;
 - ii) uute kohustuste kumulatiivse mõju süstemaatiline arvessevõtmine, sealhulgas liikmesriikide tasandil, ning topeltreguleerimise või vastuoluliste sätete vältimine, eriti sektori tasandil, säilitades ja tõhustades samal ajal liidu keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid, sealhulgas tarbijakaitset;
 - iii) poliitikavariantide mõju selgitavate ja võimalikult suures ulatuses mõõta võimaldavate dünaamiliste mõjuhindangute ja kontrollide kaalumise;
 - iv) liidus ja kolmandates riikides kohaldatavate tervishoiu-, keskkonna- ja inimõiguste standardite hindamine, kui see on asjakohane, kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustuste ja WTO nõuetega;
14. TULETAB MEELDE, et komisjoni algatuste puhul annab üliolulise panuse varajane ja piisav sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja sidusrühmadega konsulteerimine, järgides põhiteabe ühekordse kogumise põhimõtet; RÕHUTAB vajadust kvalitatiivse tagasisidekorje järele;

15. TOONITAB, et ühtse turu meetmed peaksid põhinema faktidel ning ettevõtete, töötajate ja kodanike vajadustel ning viima konkreetsete tegevusteni, mille eesmärk on põhjendamatute või ebaproportsionaalsete tõkete kõrvaldamine ja ennetamine, sealhulgas ühtsel turul esinevate kaubandustõkete täiendav kõrvaldamine; PEAB TERVITATAVAKS sidusrühmade väärtuslikku panust seoses konkreetsete tõketega, millega nad praktikas kokku puutuvad, ning KUTSUB komisjoni ÜLES seda panust uue strateegia tarvis põhjalikult analüüsima;
16. TÕSTAB ESILE, et katsetamissätted ja regulatiivliivakastid on kasulikud vahendid, et luua innovatsioonisõbralik, tõendus põhine ja vastupidav õigusraamistik, mis võib suurendada konkurentsivõimet; TOONITAB, et katsetamissätted ja regulatiivliivakastid peavad järgima eelkõige ettevaatuspõhimõtet ja aitama kaasa ühtse turu integratsioonile;

Ühtse turu põhimõtetele tuginemine

17. TÕSTAB ESILE vajadust tagada raamtingimused, mis võimaldavad VKEdel tegeleda innovatsiooniga, kasvada ja edu saavutada, ning vajadust tagada ettevõtlussõbralik keskkond, mis võimaldab ettevõtjatel ja eeskätt VKEdel saada täit kasu ühtse turu võimalustest, sealhulgas edendades põhimõtet „kõigepealt mõtle väikestele“, eelkõige uute õigusaktide väljatöötamisel ja kehtivate õigusaktide hindamisel, ning ühekordsuse põhimõtet teabe kogumisel; TOONITAB, et kõrge inflatsioon mõjutab VKEde künnist, mida tuleb käsitleda;
18. RÕHUTAB, et on oluline kasutada digivahendeid, muutes lähenemisviisi „vaikimisi digitaalne“ rakendamise süstemaatiliseks; ning TUNNISTAB protsesside digitaliseerimise potentsiaali nõuete täitmise lihtsustamisel, näiteks kutsekvalifikatsioonide tunnustamise ja piiriüleste teenuste osutamise valdkonnas; seda silmas pidades KUTSUB liikmesriike ÜLES tõhustama ühtse digivärava rakendamist ja kavandatavas Euroopa digiidentiteedikukrus osalemist;
19. KUTSUB komisjoni ÜLES tegelema tõhusalt ebaausate kaubandustavade, nagu toiduainete kahetine kvaliteet ja piiriülesed turgu moonutavad ettevõtjatevahelised toimingud, et tuua kasu tarbijatele ja ettevõtetele; NÕUAB, et tagataks tarbijate tõhus kaitse ja et neil oleks võimalus aktiivselt panustada õiglasesse rohe- ja digipöördesse;

III. Ühtse turu võimalike eeliste suurendamine

Investeerimine õiglasesse rohe- ja digipöördesse

20. TOONITAB, et paralleelselt ühtsel turul võrdsete tingimuste tagamisega ja nende ülemaailmse edendamisega on vaja kaasata nii era- kui ka avaliku sektori rahalisi vahendeid, sealhulgas luua tõeliselt integreeritud Euroopa kapitaliturud, et toetada õiglast rohe- ja digipööret ning stimuleerida Euroopa ettevõtjate kasvupotentsiaali, ning et liidu eelarvel ja EIP grupil on jätkuvalt oluline roll; RÕHUTAB liidu ülemaailmse konkurentsivõime ja atraktiivsuse suurendamise pakilisust;
21. KUTSUB komisjoni ÜLES põhjalikult analüüsima olemasolevat riigihangete õigusraamistikku, et saavutada vastupidavad ja jätkusuutlikud riigihanked ning tõhus konkurents, hindamaks, kas perioodil 2024–2029 on vaja teostada läbivaatamine, võttes arvesse olulisi kohustusi, mille EL on võtnud oma kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks aastaks 2030, edendades samal ajal Euroopa ettevõtjate õiglast kohtlemist;

Tulemuste saavutamine piiriüleste teenuste vallas ja kvaliteetsete töökohtade edendamine

22. RÕHUTAB, et teenuste valdkonnas peituvad märkimisväärsed kasutamata võimalused; ning TOONITAB vajadust kaotada killustatus ja lihtsustada teenuste piiriülese osutamise reegleid ning seda mitte ainult teenuste direktiivi kohaldamisala piires, et avada kõik teenustesektori võimalused, tagades samal ajal töötajate õigused, tehes järgmist:
- i) keskendudes horisontaalsetele ja majanduslikult olulistele teenustele, eelkõige kutse- ja äriteenuste puhul, pidades silmas teenustamist;
 - ii) võttes konkreetseid meetmeid, mis hõlmavad selgeid samme, et kõrvaldada teenuseid puudutavad tõkked kõigis ökosüsteemides ja asjaomastes sektorites;
23. RÕHUTAB sotsiaalmajanduse väärtuslikku panust ühtse turu tugevdamisse õiglase rohe- ja digipöörde kaasavamaks muutmisel ja nende sidumisel kohalike kogukondadega;

24. TOONITAB, et on oluline ühendada kestlik majanduskasv ja konkurentsivõime õiglaste töötingimuste, sotsiaalse progressi ja võrdsete võimalustega, intensiivistades tööd 2030. aasta peamiste eesmärkide saavutamiseks;
25. TULETAB MEELDE nõukogu järeldusi 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi ja ühise tööhõivearuande kohta,⁹ milles rõhutatakse, et on tähtis jätkata selliste poliitikameetmete võtmist, mis on kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega, võttes nõuetekohaselt arvesse vastavaid pädevusi ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, pidades silmas praeguseid ja tulevasi probleeme;
26. KORDAB, et kõrgelt kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavus, arendamine ja alalhoidmine on oluline selleks, et veelgi tõhustada ühtse turu toimimist ja vältida tööjõupuudust; sellest tulenevalt KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES tagama kõigi jaoks juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele, ümberõppele ja täiendõppele ning elukestvale õppele, et edendada kvaliteetseid töökohti ja parandada töötingimusi, tagades samal ajal liidus õiglase ja tõhusa tööalase liikuvuse ja kutsekvalifikatsioonide tunnustamise; RÕHUTAB vajadust tugevdada kollektiivläbirääkimisi ja sotsiaalset dialoogi ning sotsiaalpartnerite rolli, et tagada paindlik ja kaasav kohanemine tulevaste muutustega Euroopa tööturul, näiteks demograafiliste muutustega;
27. TOONITAB vajadust seada teadusuuringud, innovatsioon ja haridus ühtse turu keskmesse, austades samal ajal liikmesriikide pädevusi, toetades teadmiste väärimist, ühiskondlikku mõju ja turul omaksvõttu teadus- ja innovatsioonitegevusse tehtavate investeeringute võimendamise kaudu;

Vastupidavate tarneahelate edendamine liidus ja kogu maailmas

28. RÕHUTAB materjalide, toodete ja teenuste ulatuslikuma vaba liikumise potentsiaali, mis tekib liidu ringmajanduse tõhustamise, eelkõige ringlussevõtutööstuses asjakohaste kitsaskohtade kõrvaldamise kaudu; sellega seoses KUTSUB ÜLES tagama kooskõlas WTO reeglitega võrdsed tingimused, mille puhul ühtsele turule imporditavad tooted vastavad kõigile asjakohastele inimeste, taimede ja loomade tervise ning keskkonna kaitse alastele standarditele, asjakohaste õigusaktide, näiteks ökodisaini määruse tõhusa rakendamise ja täitmise tagamise kaudu;

⁹ ST 6681/23 + COR 1

29. TOONITAB, et jõukas ja kliimaneutraalne liit vajab konkurentsivõimelist tööstust, millel on tugev tootmisbaas, mis põhineb täielikult toimival ühtsel turul, säilitades samal ajal tõeliselt võrdsed tingimused; ning KUTSUB ÜLES looma terviklikku, tulevikku suunatud ja proaktiivset Euroopa tööstuspoliitika raamistikku, et aidata luua Euroopa tulevikku, mida iseloomustavad keskkonnahoidlikkus, digitaalsus ja vastupanuvõimelisus;
30. TÕSTAB ESILE tööka, et tarneahela riskide jälgimine, ennetamine ja maandamine, strateegiliste sõltuvuste vähendamine ja majandusjulgeoleku tagamine on liidu jaoks eluliselt tähtis;
31. RÕHUTAB, et on oluline rakendada ambitsioonikat, jõulist, avatud ja kestlikku kaubanduspoliitikat, mis võimaldab sõlmida õiglaseid kaubanduslepinguid, avab Euroopa ettevõtjatele kolmandate riikide turud, kaitseb liidu huve, võimaldab arendada vastupidavaid ja usaldusväärseid tarneahelaid ning tagab tõeliselt võrdsed tingimused ja loob vastastikkusel põhinevad turule juurdepääsu võimalused; TOONITAB vajadust tugevdada mitmepoolset, avatud ja reeglitel põhinevat kaubandussüsteemi, mille keskmes on Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO);
32. TÕSTAB ESILE vajadust arendada edasi liidu strateegilist lähenemisviisi rahvusvahelise standardimise suhtes,¹⁰ et olla standardite kehtestamisel maailmas esirinnas, toetades samal ajal juhtpositsiooni oluliste tehnoloogiate valdkonnas, eelkõige seoses õiglase rohe- ja digipöördega; edendamaks selliste standardite väljatöötamist, mis tagavad tulevikus uuel õigusraamistikul põhinevad turupõhised ja praktilised lahendused, KUTSUB komisjoni ÜLES:
- i) jälgima Euroopa standardimissüsteemi arengut ja parandama selle toimimist, sealhulgas harmoneeritud standardite viidete õigeaegset avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*;
 - ii) edendama teada antud asutuste ja Euroopa standardiorganisatsioonide ning rahvusvahelisi standardeid mõjutavate sidusrühmade, eelkõige Euroopa ettevõtjate, sealhulgas VKEde aktiivsemat osalemist;
 - iii) toetama Euroopa ettevõtlusringkondi, sealhulgas VKEsid, kvaliteetsete standardite koordineeritud väljatöötamisel rahvusvahelisel tasandil kooskõlas WTO põhimõtetega;

¹⁰ COM 2022/31 final

IV. Üleskutse ühiselt tegutsemiseks

33. KUTSUB komisjoni, nõukogu ja liikmesriike ÜLES võtma käesolevate nõukogu järelduste suhtes järelmeetmeid ühtse turu pidevaks parandamiseks ja integreerimiseks ühtse turu ja konkurentsivõime teema iga-aastase poliitikatsükli kaudu; KUTSUB komisjoni ÜLES tuginema täiustatud iga-aastasele ühtse turu ja konkurentsivõime aruandele, mis kajastab ettevõtjate ja kodanike tavasid ja probleeme;
34. KUTSUB komisjoni ÜLES võtma 2025. aasta juuniks vastu ajakohastatud ühtset turgu käsitleva uue horisontaalse strateegia, mille eesmärk on vähendada killustatust ja viia lõpule ühtse turu väljakujundamine kõigis poliitikavaldkondades, sealhulgas tegevuskava koos selgete tähtaegade ja vahe-eesmärkidega kiireloomuliste ja konkreetsete meetmete võtmiseks kõigis poliitikavaldkondades, tuginedes ettevõtjate, sotsiaalpartnerite, sidusrühmade ja kodanike esitatud faktidele ja vajadustele, keskendudes ülearustele, segastele või koormavatele reeglitele;
35. KUTSUB komisjoni ÜLES koostama kõrgetasemelises aruandes esitatud soovitude tehnilisi ja faktilisi analüüse, mis hõlmavad kõiki asjaomaseid poliitikavaldkondi, ning kutsub liikmesriike ja komisjoni üles nendega põhjalikult tutvuma ja tegema kindlaks olulisimad soovitud; Praegune eesistujariik ja järgmised eesistujariigid jätkavad nende analüüside põhjal kindlaks tehtud soovitud töö, et luua sisepiirideta ala, kus on tagatud kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine kõigi hüvanguks;
36. KUTSUB tulevasi nõukogu eesistujariike ÜLES tagama käesolevate järelduste suhtes järelmeetmete võtmine tihedas koostöös asjaomaste tööühmadega.
